

Etik Liderlik Alanında Yayımlanan Makalelerin Bibliyometrik İncelemesi: (2004-2023 Dönemi)

Fatma AZİZOĞLU 1, Gül Banu DAYANÇ KİYAT2*

1Haliç Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye
2Haliç Üniversitesi, İşletme Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, İstanbul, Türkiye

*Sorumlu Yazar e mail: fatmaazizoglu@halic.edu.tr

ORCID Numarası: 0000-0002-7102-9797

ORCID Numarası: 0000-0001-7028-0675

Geliş Tarihi: 08.08.2023

Kabul Tarihi: 13.09.2023

Atıf/Citation: Dayanç Kıyat, G.B. & Azizoğlu, F. (2023). "Etik Liderlik Alanında Yayımlanan Makalelerin Bibliyometrik İncelemesi: (2004-2023 Dönemi)", *Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 2023, 6(2)

Öz

Araştırmada, etik liderlik alanında 2004-2023 yılları arasında yapılan çalışmaların tespit edilmesi, görselleştirilmesi ve eğilimleri ortaya koymak amaçlanmıştır. Veriler, 6 Ağustos 2023 tarihinde "Web of Science Core Collection" veri tabanından elde edildi. VOSviewer (1.6.15) yazılım programı aracılığı ile performans analizi, bilimsel haritalama ile bibliyometrik analizler yapıldı. Analiz için WoS veri tabanında "leadership" AND "ethical leadership" anahtar kelimeleri ile tarama yapıldığında evren 2.838 makale olarak bulundu. Yayın dili, ülkeler, kurumlar, yazarlar, yayın türü, indeksler, yayınlar 2004-2023 yılları arasında sınırlandırıldığında örneklem 744 olarak bulundu. Analizler 744 yayın üzerinden yapıldı. Analiz sonucunda WoS kategorisinde en çok kullanılan anahtar kelimelerin "ethical leadership", "leadership", "ethics", "moral identity" olduğu belirlenmiştir. En fazla yayın yapan yazar ise "Voegtlin C", ülke olarak da "Peoples R China"nin yayın yaptığı, kurum olarak en fazla "N8 Research Partnership"nin yayın yaptığı tespit edilmiştir. Fon desteği veren kurumlardan "National Natural Science Foundation of China Nsf"nin yayın yaptığı ve en fazla "Frontiers In Psychology"nin dergisinde yayımlandığı görülmüştür. En fazla atıfın da "Leadership theory and research in the new millennium: Current theoretical trends and changing perspectives" başlıklı yayına yapıldığı ve en fazla atıf alan derginin "Leadership Quarterly" olduğu saptanmıştır. Analiz sonuçları, 2004-2023 yılları arasında etik liderlik alanında yapılan çalışmaların 2018 yılından itibaren arttığını, en yüksek sayıya 2022 yılında ulaştığını göstermiştir. Çalışmada elde edilen sonuçların etik liderlik alanında mevcut durumunun değerlendirilmesi, alanla ilgili genel bir bakış açısı sunması, gelecekteki araştırmalara rehberlik edebileceği düşünülmektedir.
Anahtar Kelimeler: Vosviewer; Bibliyometri; Ethical Leadership

Bibliometric Analysis of Articles Published in the Field of Ethical Leadership: (Period 2004-2023)

Abstract

In the research, it was aimed to identify, visualize and reveal trends in the studies conducted between 2004-2023 in the field of ethical leadership. Data were obtained from the "Web of Science Core Collection" database on August 6, 2023. Performance analysis, scientific mapping and bibliometric analyzes were performed using the VOSviewer (1.6.15) software program. When searching the WoS database with the keywords "leadership" AND "ethical leadership" for analysis, the universe was found as 2,838 articles. When the publication language, countries, institutions, authors, publication type, indexes, publications were limited between 2004-2023, the sample was found to be 744. Analyzes were made on 744 publications. As a result of the analysis, the most used keywords in the WoS category were "ethical leadership", "leadership", "ethics", "moral identity", the most published author was "Voegtlin C", and "Peoples R China" had the highest number of publications by country. The most citations were made by the National Natural Science Foundation of China Nsf, one of the funding support institutions, the most publications were published in the journal of "Frontiers In Psychology", the most cited was "Leadership theory theory". and research in the new millennium: Current theoretical trends and changing perspectives, the most cited journal is "Leadership Quarterly". The results of the analysis showed that the studies in the field of ethical leadership between 2004-2023 increased since 2018, reaching the highest number in 2022. It is thought that the results obtained in the study can evaluate the current situation in the field of ethical leadership, provide a general perspective on the field, and guide future research.

Keywords: Vosviewer; Bibliometrics; Ethical Leadership

1. Giriş

Günümüzde mal ve hizmet üreten kurumların sayısının artması, rekabet koşullarının sertleşmesini de beraberinde getirmektedir. Sınırlı kaynaklardan elde edilecek gelir ve sürdürülebilirlik kurumları için hayati önem taşımaktadır. Çetin rekabet ortamı gerek çalışanlarda gerekse kurumlara yön veren lider davranışlarında değişikliklere neden olurken beraberinde bazı etik davranış sorunlarına neden olabilmektedir. Diğer yandan kurumlara yön veren liderlerin, liderlik davranışlarında benimsedikleri yaklaşımlar da oldukça önemli hale gelmektedir.

Etik liderlik alanındaki araştırmalar incelendiğinde; liderliğin artan önemini, günümüzde hem kamu hem de özel sektör kuruluşlarını etkileyen, liderlerin ahlaksız ve profesyonel olmayan davranışlarına bağlamaktadır (Rivera ve Karlsson, 2017:1). Shakeel vd, (2018:9) göre etik liderlik, toplumun, gelecek nesillerin, çevrenin sürdürülebilirliğine yönelik görevleri daha iyi hale getirmek için öğrenme motivasyonunu, sağlıklı iyimserliği, başkalarına hizmet etmeyi ve insan haklarına saygı gibi değerleri ve davranış şekillerini güçlendirmeyi, gerekirse de değişikliği, ifade etmektedir. Genel olarak etik bilimi ve etik liderlik literatürü, etik liderliği farklı şekillerde kavramsallaştırılsa da, sektörler genelinde, liderler için etliğin önemli rolünü vurgulamaya çalışmışlardır (Brown, Treviño ve Harrison, 2005:117-134). Literatürde etik liderlik ile ilgili Türkiye’de çoğunlukla tanımlayıcı araştırmalar dikkati çekerken, Dünya da ise tutum ve uygulamaların ağırlıkla araştırıldığı görülmektedir. Literatürde yapılan araştırmalar sonucunda, etik liderlikle ilgili çalışmaların popüler noktalarını ve eğilimlerini inceleyen bibliyometrik bir analize de rastlanamamıştır. Bu noktadan hareketle bu çalışmanın, araştırmacıların, etik liderlik konusundaki eğilimleri, güncel konuları ve popüler noktaları anlamalarına ve yenilikçi fikirlerin ortaya çıkmasına rehberlik edebileceği düşünülmektedir. Bu çalışmada etik liderlik alanında “Web of Science Core Collection (WoS) veri tabanında yayınlanan araştırmaların, bibliyometrik açıdan incelenerek, uluslararası düzeyde mevcut durumun ortaya konulması amaçlanmıştır.

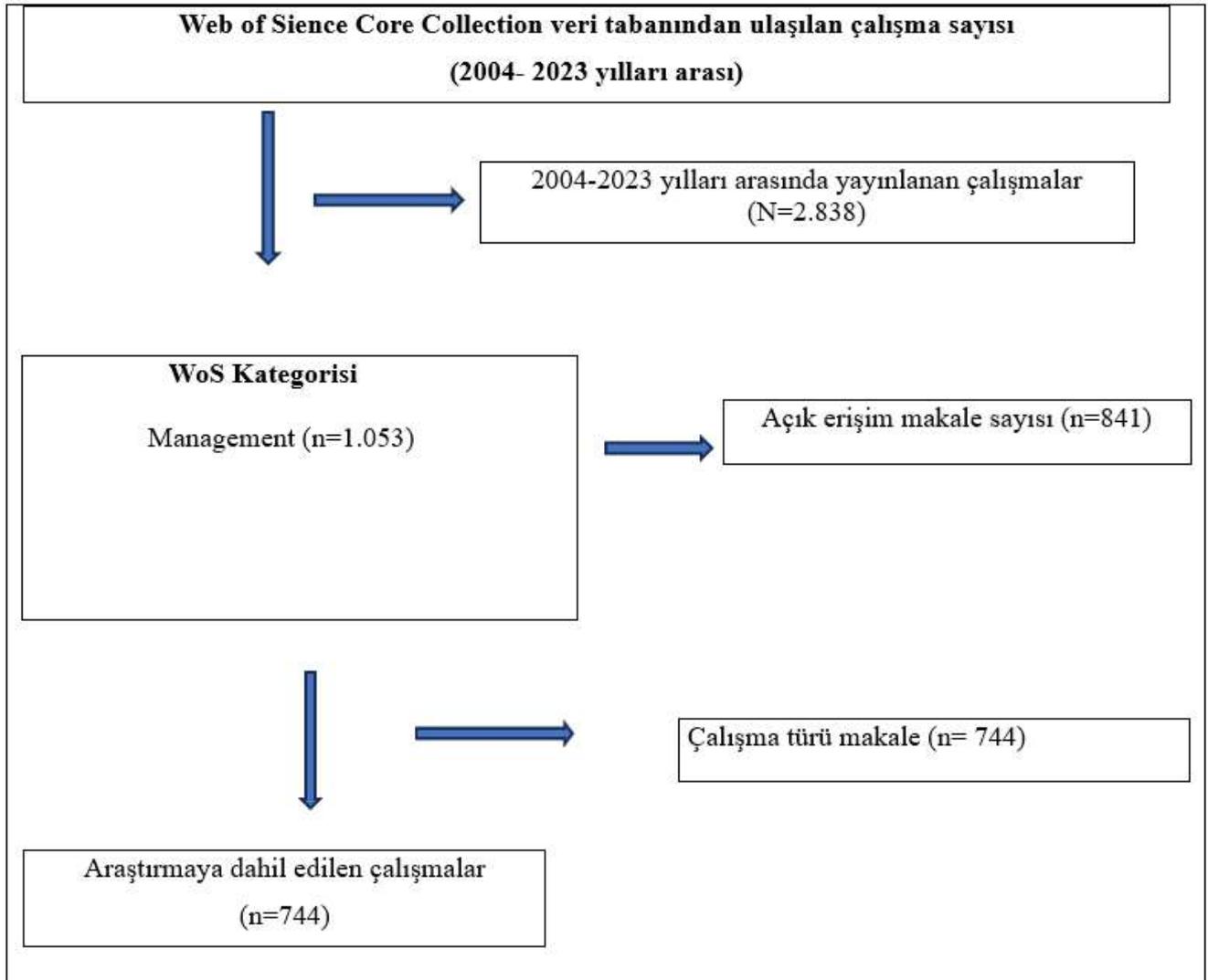
Etik liderlik ile ilgili çalışmaların bibliyometrik analizinin yapılması amacıyla bu araştırma gerçekleştirilirken aşağıdaki sorulara yanıtlar aranmıştır:

- 1.“Etik liderlik” konusu daha çok hangi yazarlar tarafından ele alınmıştır?
- 2.“Etik liderlik” konulu makalelerin yıllara göre dağılımı nedir?
- 3.“Etik liderlik” konusunda yayınlanan makalelerin ülkelere, dergilere ve kurumlara göre dağılımı nedir?
- 4.“Etik liderlik” konulu makalelerde sıklıkla kullanılan anahtar kelimeler nelerdir?

2. Materyal ve Metot

Bu çalışmada etik liderlik alanında “Web of Science Core Collection (WoS) veri tabanında yayınlanan araştırmalar, bibliyometrik açıdan incelenerek, uluslararası düzeyde mevcut durumun ortaya konulması amaçlanmıştır. Bibliyometrik analizlerde önemli nokta veri setinin elde edileceği veri tabanlarıdır. Bibliyometrik analizler için günümüzde birden fazla veri tabanı bulunmaktadır. Veri tabanlarının arasında en sıklıkla kullanılanlar arasında; PubMed, Embase, Scopus, Springerlink, Google Scholar, SienceDirect bulunmaktadır. Bu veri tabanları birbirinden farklı özellikleri bünyelerinde barındırmaktadır (Moral, Munoz vd., 2020:273-289). Bunların içinde ise araştırmacıların en çok tercih ettiği Web of Science, araştırmada veri setini elde etmek için kullanılan veri tabanı oldu (Karagöz ve Şeref 2019:219-246). Araştırmanın verileri 26 Temmuz 2023 tarihinde “Web of Science (WoS) Core Collection” veri tabanında 1995-2023 yılları aralığında bulunan yayımlar arasından elde edildi. VOSviewer (1.6.15) programı kullanılarak performans analizi ve bilimsel haritalama kullanılarak bibliyometrik olarak analizi yapıldı.

Bu araştırmada bibliyometrik analiz yönteminin görselleştirilmesi için VOSviewer (1.6.15) paket program kullanıldı. VOSviewer, ağ verilerine dayalı haritalar oluşturmak ve bu haritaları görselleştirmek için kullanılan bir yazılım aracıdır (Van Eck vd. 2010: 523-538). VOSviewer programı özellikleri nedeniyle bibliyometrik analizlerde en çok tercih edilen programlardan biridir. Bibliyometrik analiz, makalelerin sayısal ve içerik açısından incelenmesinde kullanılan güçlü istatistiksel bir analiz yöntemidir (Donthu vd.2021: 285-296). Bibliyometrik veriler için WoS veri tabanında "leadership" AND "ethical leadership" anahtar kelimeleri yapılan tarama sonucunda 2.838 yayına ulaşıldı. Veri tabanında taranan indeksler Science Citation Index Expanded, Social Sciences Citation Index, Emerging Sources Citation Index ile sınırlandırıldı. Veri tabanına dahil edilme kriterleri, WoS kategorisi, yayın türü makale, yayın dili İngilizce, atıf yapılan konu, yayın yapan kurumlar, ülkeler, dergiler, yazarlar ve 2004-2023 yılları aralığında yapılan yayınlarla sınırlandırıldı. Sınırlamalar sonucunda WoS veri tabanından elde edilen toplam 744 makale araştırmanın veri setini oluşturdu. Bibliyometrik analizde yıllara göre sayısal dağılım, öne çıkan ülkeler, dergiler, en fazla yayın yapılan dil, yayın yapılan indeksler, atıfla , etkin olan kurumlar, öne çıkan araştırmacılar, en fazla kullanılan anahtar kelimeler analiz edildi. Yayın seçimi akış diyagramı Şekil 1’ de verilmiştir. Araştırma kapsamına bireyler dâhil edilmediği ve verilerin toplanmasında etik liderlik alanında yayımlanmış çalışmalar kullanıldığı için etik kurul onayı gerekli olmamıştır. Araştırmanın en önemli sınırlılığı, araştırmaya yalnızca WoS veri tabanında yer alan araştırmaların dâhil edilmesi ve diğer indeksli dergilerde yer alan araştırmaların ise dâhil edilmemesidir.

Şekil 1. Yayın Seçimi Akış Diyagramı

3. Bulgular

Bu çalışmada WoS’ ta etik liderlik alanında yayınlanan, erişime açık 744 makalenin verileri analiz edilmiştir.

Tablo 1. Yıllara Göre Yayınların Dağılımı (2004- 2023)

Yayın Yılı	Yayın Sayısı (n)	% of 744
2023	67	9.005
2022	164	22.043
2021	123	16.532
2020	110	14.785
2019	98	13.172
2018	62	8.333
2017	33	4.435
2016	30	4.032
2015	16	2.151
2014	11	1.478
2013	8	1.075
2012	7	0.941
2011	7	0.941
2010	3	0.403
2009	1	0.134
2008	2	0.269
2007	1	0.134
2004	1	0.134

Etik liderlik alanında yapılan yayınların yıllara göre dağılımı sırasıyla, 2023 yılında (n=67), 2022 yılında (n=164), 2021 yılında (n=123), 2020 yılında (n=110), 2019 yılında (n=98), 2018 yılında (n=62), 2017 yılında (n=33), 2016 yılında (n=30), 2015 yılında (n=16), 2014 yılında (n=11), 2013 yılında (n=8), 2012 yılında (n=7), 2011 yılında (n=7), 2010 yılında (n=3), 2009 yılında (n=1), 2008 yılında (n=2), 2007 yılında (n=1), 2004 yılında (n=1), olarak bulunmuştur. İlk yayının 2004 yılında yapıldığı (n=1:0.134), en fazla yayının ise 2022 yılında (n=164: 22.043) yayınlandığı görülmektedir (Tablo 1).

Yazar	Makale sayısı	Ülke	Makale sayısı	Kurum	Makale sayısı	Fon desteği sağlayan kurum	Makale sayısı	Dergi	Makale sayısı
Voegtlin C	7	Çin	178	N8 Research Partnership	33	National Natural Science Foundation of China Nsfcc	48	Frontiers in Psychology	95
De Cremer D	6	İngiltere	118	Comsats University Islamabad Cui	18	Fundamental Research Funds For The Central Universities	8	Journal of Business Ethics	58
Grobler A	6	USA	108	Durham University	15	China Scholarship Council	7	Sustainability	55
Mayer DM	6	Pakistan	78	Erasmus University Rotterdam	15	National Social Science Fund of China	7	International Journal of Environmental Research and Public Health	26
Van Dijke M	6	Hollanda	59	Erasmus University Rotterdam Excl Erasmus Mc	15	National Office of Philosophy And Social Sciences	6	Business Ethics Quarterly	13
Babalola MT	5	Türkiye	41	Pennsylvania Commonwealth System of Higher Education Pcshe	15	National Institutes of Health Nih Usa	5	Sage Open	13
Badulescu A	5	Avusturalya	40	Renmin University of China	14	United States Department of Health Human Services	5	Cogent Business Management	9
Chafra J	5	Güney Afrika	33	Pennsylvania State University	13	European Union Eu	4	Journal of Nursing Management	9
Den Hartog DN	5	İspanya	32	University of South Africa	13	Fundacao Para A Ciencia E A Tecnologia Fct	4	Journal of Business Research	8

Etik liderlik alanında alana en fazla katkı sağlayan yazar, ülke, kurum, fon desteği sağlayan kurum, dergilere bakıldığında, en fazla katkı sağlayan yazar, ülke, kurum, fon desteği veren kurum ve dergiler arasında, ilk sırada en fazla yayın yapan yazar “Voegtlin C” tarafından (n=7) yayın yapıldığı, ülke olarak en fazla Peoples R China'nın (n=178) yayın yaptığı, kurum olarak en fazla “N8 Research Partnership” ın yayın yaptığı (n=33), fon desteği veren kurumlar arasında “National Natural Science Foundation of China Nsfc” nin (n=48) yayın yaptığı, dergiler kapsamında en fazla yayının “Frontiers In Psychology” nin (n=95) dergisinde yayımlandığı bulunmuştur (Tablo 2).

Tablo 3. En Çok Atıf Alan İlk 10 Yayın (2004-2023)

Sıra	Yayın	Yazar	Yıl	Dergi	Ortalama Atıf	Toplam Atıf
1	Leadership theory and research in the new millennium: Current theoretical trends and changing perspectives	Dinh, JE; Lord, RG; Gardner, WL; Meuser, JD; Liden, RC; Hu, JY	2014	Leadership Quarterly	61,6	616
2	Linking ethical leadership to employee performance: The roles of leader-member exchange, self-efficacy, and organizational identification	Walumbwa, FO; Mayer, DM; Wang, P; Wang, H; Workman, K; Christensen, AL	2011	Organizational Behavior and Human Decision Processes	33,54	436
3	A Trickle-Down Model of Abusive Supervision	Mawritz, MB; Mayer, DM; Hoobler, JM; Wayne, SJ; Marinova, SV	2012	Personnel Psychology	27,33	328
4	Work Engagement and Machiavellianism in the Ethical Leadership Process	Den Hartog, DN; Belschak, FD	2012	Journal of Business Ethics	15,58	187
5	CEO Gender, Ethical Leadership, and Accounting Conservatism	Ho, SSM; Li, AY; Tam, KS; Zhang, FD	2015	Journal of Business Ethics	19,67	177
6	Responsible Leadership in Global Business: A New Approach to Leadership and Its Multi-Level Outcomes	Voegtlin, C; Patzer, M; Scherer, AG	2012	Journal of Business Ethics	14,5	174
7	Responsible Leadership: Pathways to The Future	Pless, NM; Maak, T	2011	Journal of Business Ethics	10,69	139
8	How Perceived Corporate Social Responsibility Affects Employee Cynicism: The Mediating Role of Organizational Trust	Archimi, CS; Reynaud, E; Yasin, HM; Bhatti, ZA	2018	Journal of Business Ethics	22,17	133
9	A time-lagged analysis of the effect of authentic leadership on workplace bullying, burnout, and occupational turnover intentions	Laschinger, HKS; Fida, R	2014	European Journal of Work and Organizational Psychology	13,3	133
10	Servant leadership: A meta-analytic examination of incremental contribution, moderation, and mediation	Lee, A; Lyubovnikova, J; Tian, AW; Knight, C	2020	Journal of Occupational and Organizational Psychology	31,25	125

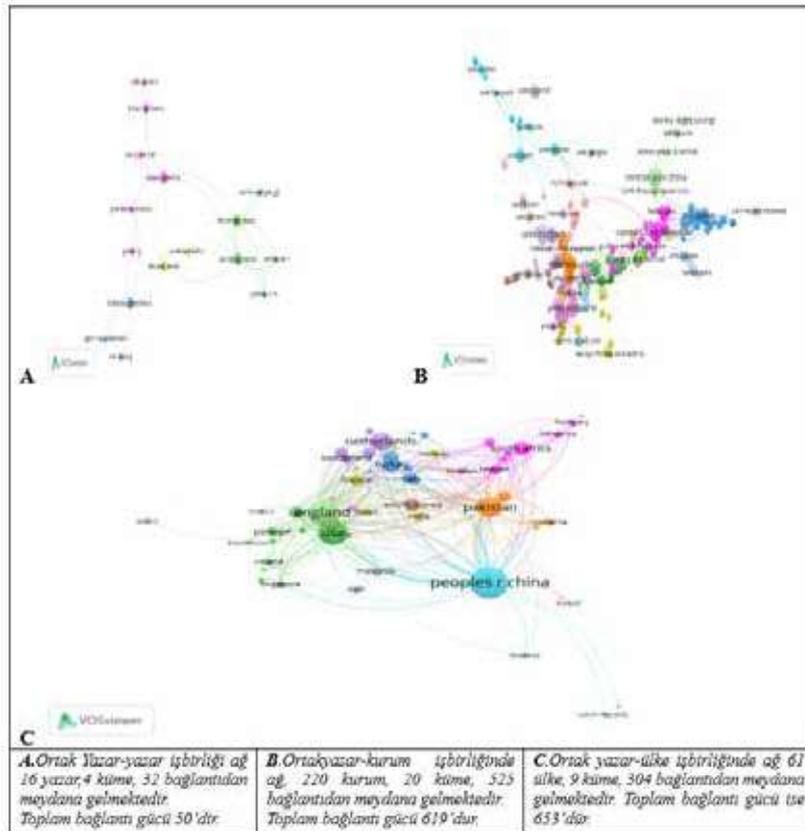
Analizler sonucunda en çok atıf alan ilk sırada "Leadership theory and research in the new millennium: Current theoretical trends and changing perspectives" başlıklı yayının olduğu, Dinh, JE; Lord, RG; Gardner, WL; Meuser, JD; Liden, RC; Hu, JY tarafından 2014 yılında yazıldığı "Leadership Quarterly" dergisinde yayımlandığı, ortalama 61.6 atıf, toplamda ise 616 atıf aldığı bulunmuştur (Tablo 3).

Tablo 4. Yayın Yapılan Dillere Göre Yayınların Dağılımı (2004-20223)

Yayın Dili	Yayın Sayısı	% of 744
İngilizce	729	97.984
İspanyolca	4	0.538
Çince	3	0.403
Portekizce	2	0.269
Türkçe	2	0.269
Fransızca	1	0.134
Korece	1	0.134
Litvanca	1	0.134
Rusça	1	0.134

Yayın yapılan çalışmaların yayın diline göre İngilizce (n=729), İspanyolca (n=4), Çince (n=3), Portekizce (n=2), Türkçe (n=2), Fransızca (n=1), Korece (n=1), Litvanca (n=1), Rusça (n=1) sayıda yayın yapılmıştır. En fazla yayın yapılan dil olarak İngilizce, diğer diller arasından öne çıkmaktadır (Tablo 4).

Şekil 2. Ortak Yazar- Yazar, Kurum, Ülke Analizi Ağ Haritası

4. Sonuç

Bu alanda yapılan yayınlara ulaşmak için Web of Science veri tabanı kullanılmış olup, analizler için ise Vosviewer yazılım programı tercih edilmiştir. Program, verilerin nicel sayılara ulaşmak, görselleştirmek ve ağ haritası oluşturmak adına önemli bir analiz aracıdır. Bu araştırma etik liderlik alanında yapılan çalışmaların tespit edilmesi, görselleştirilmesi, bu konudaki eğilimlerin ortaya konulması ve literatürdeki boşluklara işaret ederek, araştırmacılara literatüre farklı bir bakış açısı sunmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Sonuç olarak etik liderlik alanındaki bu literatür araştırmasında, çalışmaların ilk 2004 yılında başladığı, yıllar içinde konu üzerindeki çalışmaların katlanarak arttığı ve en fazla yayının da 2022 yılında yayımlanmış olduğu gözlenmiştir. Bu süreçteki eğilimin sebeplerinden biri, lider davranışlarının kurum veya örgüt başarısında etkisi ile açıklanabileceği gibi gerek kamuda gerekse özel sektörde liderin, etik olmayan davranışların da daha fazla görünür olması, son yıllarda ortaya çıkan araştırmaların yoğunluğuyla da açıklanabilir. Ortak yazarlı ülke iş birlikleri değerlendirildiğinde, Çin, İtalya, Güney Afrika, Macaristan, Litvanya, Türkiye, İngiltere, Hollanda, Fransa ve USA gibi ülkelerin etik liderlik çalışmalarında kümeler oluşturduğu, sonucuna ulaşılmıştır. Birbirinden farklı coğrafya ve gelişmişlik düzeyinde bulunan bu ülkelerin ortak noktası, çalışma hayatına önderlik eden, düzenleyen liderlerin benzer davranışlar göstermesi ve bu ülkelerde etik kaynaklı sorunların daha ön planda olduğu yönünde yorumlanabileceği gibi, bazı ülkelerde yayıncı veya dergi sayısının fazla olması da bu ülkelerin öne çıkarabilmektedir. Bu çalışmadan elde edilen sonuçların araştırmacılara resmin bütününe görmeyi sağlarken yeni bakış açıları ile yeni çalışmaları katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Perspective for Construct Development and Testing. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 97(2), 117–134. doi: 10.1016/j.obhdp.2005.03.002
- Donthu N, Kumar S, Mukherjee D, Pandey N, Lim WM. (2021). How to Conduct a Bibliometric Analysis: an Overview and Guidelines. *Journal of Business Research*,133:285-296.
- Karagöz, B., Şeref, İ. (2019). Değerler Eğitimi Dergisi'nin Bibliyometrik Profili (2009-2018). *Değerler Eğitimi Dergisi*,17(37), 219-246.
- Moral-Munoz, J.A., Herrera-Viedma,E., Santisteban-Espejo, A.,Cobo,M.J. (2020). Software Tools for Conducting Bibliyometric Analysis in Science:An -up-to-date Rewiew. *El profesional de la informacion*, 29(1), 273-289.
- Rivera, K., Karlsson, P. (2017). CEOs are Getting Fired for Ethical Lapses More than They Used to. *Harvard Business Review*.
- Shakeel, F., Kruyen, P., Van Thiel, S. (2018, November). Development of the Broader Ethical Leadership Scale. Paper presented at the Netherlands Institute of Governance Conference, University of Leiden, The Hague, The Netherlands.
- Van Eck,N.J., Waltman, L. (2010). Software Survey:VOSwiewer, a Computer Program for Bibliometric Mapping. *Scientometrics*, 84(2), 523-538.